

SUOMEN ASETUSKOKOELMA

1940

N:o 346—349

Sisällys: N:o 346. Siirtoväen pika-asutuslaki, siv. 581. — N:o 347. Asetus siirtoväen pika-asutuslaissa Maatalousseurojen Keskusliitolle annetun toimivallan käyttämisestä, siv. 594. — N:o 348. Asetus määrääjasta, jonka kuluessa siirtoväen pika-asutuslakiin perustuva maansaantihakemus on tehtävä, siv. 598. — N:o 349. Lisäys vuoden 1940 tulo- ja menoarvioon, siv. 599.

N:o 346.

Siirtoväen pika-asutuslaki.

Annettu Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1940.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 luku.

Yleiset säännökset.

1 §.

Niillä Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton välillä 12 päivänä maaliskuuta 1940 allekirjoitetun rauhansopimuksen mukaan Neuvostotasavaltojen Liitolle luovutetuilta tai vuokratuilta alueilta Suomeen siirtyneillä, tai valtakunnan uuden rajan läheisiltä alueilta muuante Suomessa siirrettyillä täysivaltaisilla Suomen kansalaisilla, jotka kotiseudullaan tilan omistajina tai osakkaina tai kruununtilan haltijoina ovat saaneet ja jotka edelleen haluavat saada toimeentulonsa tai asunnon ohella osan toimeentulostaan maasta tahi kalastuksesta, on oikeus ja etuoikeus voimassa olevan asutuslain mukaan hankittavaan maahan ja asutusvaroista annettaviin lainoihin sekä oikeus saada maata tämän lain mukaan. Oikeutta maansaantiin tämän lain nojalla ei kuitenkaan ole henkilöllä, joka tässä pykälässä mainitulla luovutetulla tai vuokratulla alueella on harjoittanut tilakeinottelua tai jonka hallinnassa ollut tila on jätetty rappiolle.

Siitä, miten Sallan ja Kuusamon kunnista siirtyneille tai siirretyille tilan omistajille tai osakkaille taikka kruununtilan haltijoille hankitaan maata, säädetään erikseen.

Harkinnan mukaan voidaan maata hankkia myös sellaiselle 1 momentissa mainitulle henkilölle, joka ei alaikäisyytensä vuoksi itse hallitse itseään eikä omaisuuttaan.

Milloin tilan osakkaille hankitaan yhteinen tämän lain mukainen tila ja osakkaiden yhdessä omistama tila on ollut suurempi kuin jäljempänä 4 §:ssä mainittu viljelystila, voidaan heille hankittavaan uuteen tilaan harkinnan mukaan antaa tiluksia enemmän kuin tämän lain mukaiselle viljelystilalle, ei kuitenkaan maatalous- ja maatalouskelpoista maata enempää, kuin mitä osakkaiden aikaisemmin omistamaan tilaan on kuulunut.

2 §.

Maata 1 §:ssä mainittuun tarkoitukseen otetaan kullakin paikkakunnalla lähinnä valtionmaasta ja, sikäli kuin maata ei ole vapaaehtoisella luovutuksella saatavana

muunlaisesta maasta, pakkolunastetaan, evankelisluterilaisten ja kreikkalaiskatolisten seurakuntien papiston ja kanttoriuurien virkataloista, mainittujen seurakuntien, kuntien, yhtiöiden ja muiden yhtiöiden, keinottelu- ja rappiotilojen sekä sellaisten kiinteistöjen omistajien maista, jotka saavat pääasiallisen toimeentulonsa muusta kuin maataloudesta tai jotka eivät omistamallaan tiloilla itse asu, niin myös kaikesta muusta tarkoitukseen soveltuvasta maasta, ei kuitenkaan maasta, jota kirkkolain 304 § koskee, eikä Kuusamon, Posion ja Sallan kunnissa olevasta maasta. Kun maata tässä laissa edellytetyyn tarkoitukseen otetaan pakkolunastuksella muista kuin edellä erikseen mainitun laisista tiloista, on sitä ensisijaisesti otettava suurista tiloista.

Jos kiinteistön omistaa perheyhtiö, joka on perustettu tilan säilyttämiseksi suvun hallussa ja jonka yksinomaisena tarkoituksena on maatalouden harjoittaminen, on kiinteistö samojen säännösten alainen kuin yksityisen omistama tila.

3 §.

Tämän lain multaan muodostetaan asutuslain 5 §:ssä mainittuja viljelys- ja asuntotiloja sekä sekamuotoistiloja.

Tilat on, mikäli mahdollista, sijoitettava asutusryhmiin, asuntotilat sellaisille paikkakunnille, joilla tilojen omistajilla on tilaisuus ansion saantiin, ja sekamuotoistilat sellaisille paikkakunnille, joilla voimaperäinen maanviljelys on tuotteiden menekin edullisuuden vuoksi mahdollinen tai joilla on riittävästi sivuansiomahdollisuuksia.

4 §.

Siitä, kuinka paljon maata viljelys- ja asuntotilaan erotetaan ja kuinka paljon viljelystilaan voidaan erottaa metsämaata, olkoon noudatettavana, mitä asutuslain 6 ja 7 §:ssä on säädetty.

Sekamuotoistilaan erotetaan niin paljon maatalous- ja maatalouskelpoista maata,

kuin 3 §:n 2 momentissa mainitun voimaperäisen maatalouden harjoittamisen ja asukkaan toimeentulon kannalta harkitaan tarpeelliseksi, ei kuitenkaan enempää, kuin että maa, tarkoituksenmukaisimmiksi maatalousmaan käyttöalajeiksi saatettuna, vastaa kuutta muunnettua peltohehtaaria, elleivät erityiset syyt vaadi jonkin verran suurempaa tilusalaa annettavaksi, sekä, mikäli mahdollista, metsämaata tilan polttopuun saantia varten.

5 §.

Valtionmaalla tarkoitetaan tässä laissa kaikkia valtion omistamia maita, ei kuitenkaan niitä, jotka ovat Inarin, Enontekiön, Utsjoen tai Petsamon kunnassa.

Valtionmaasta Ahvenanmaan maakunnassa olkoon voimassa, mitä siitä on säädetty.

6 §.

Arvopuilla ymmärretään tässä laissa puita, joiden läpimitta kahdeksantoista jalan korkeudelta maasta mitaten on kahdeksantoista senttimetriä tai enemmän.

7 §.

Viljelys- ja sekamuotoistila käsittääkään enintään kolme ja asuntotila enintään kaksi palstaa, jollei paikallisten jako-olojen vuoksi ole välttämätöntä erottaa useampia palstoja.

2 luku.

Pika-asutustyön toimitelimen.

8 §.

Pika-asutustoiminnan ylin johto- ja valvontaelin on maatalousministeriön asutusasiainosasto. Sen paikallisina toimiteliminä ovat niihin kuntiin, joissa se tarpeelliseksi katsotaan, asetettu pika-asutustoimikunta, tarkastusoikeus, pika-asutussuunnitelman tarkastajat ja asutuslautakunnat. Tarpeen vaatiessa voidaan kuntaan asettaa useampia pika-asutustoimikuntia tai määrätä, että sa-

man pika-asutustoimikunnan toimialue käsittää useampia kuntia. Maatalousseurojen Keskusliiton ja sen alaisten toimielimien tehtävistä pika-asutustyössä säädetään 5 luvussa.

9 §.

Pika-asutustoimikunnassa on puheenjohtaja ja neljä jäsentä. Sen puheenjohtajaksi määrää maatalousministeriön asutusasiainosasto maanmittausinsinöörin tai agronomin sekä jäseniksi agronomin ja metsänhoitajan tai, jollei näitä ole toimeen saatavissa, maanviljelynsinöörin, maatalousteknikon tai metsätalousneuvojan. Muina jäseninä pika-asutustoimikunnassa on asutuslautakunnan määräämät maanviljelijä ja Maatalousseurojen Keskusliiton määräämät, 1 §:ssä mainittuun väestöryhmään kuuluva henkilö.

Tarkastusoikeuden puheenjohtajiksi määrää oikeusministeriö kuhunkin lääneen riittävän määrän asutustuomareiksi soveliaita henkilöitä, jotka ovat suorittaneet ylempään oikeustutkinnon tai aikaisemman oikeustutkinnon ja joilla on kokemusta tuomarin toimissa. Tarkastusoikeuden jäseninä on kolme pika-asutussuunnitelman tarkastajaa, joista yksi on maanmittausinsinööri, yksi maa- ja yksi metsätalouteen perehtynyt henkilö, sekä lisäksi asianomaisen sijoituskunnan kunnallislautakunnan valitsema maanviljelijä ja 1 §:ssä mainittuun väestöryhmään kuuluva henkilö, jonka valitsee sen kunnan kunnallislautakunta tai sitä vastaava kunnallinen hallintokunta, jonka asukkaiden sijoittamisesta lähinnä on kysymys.

Pika-asutussuunnitelman tarkastajia ovat lääninmaanmittausinsinööri, apulaislääninmaanmittausinsinööri ja maanmittauskonttorin tarkastaja, kukin läänissään, sekä maatalousministeriön asutusasiainosaston kutakin lääniä varten määräämät asutus-tarkastajat, agronomit ja metsänhoitola-takunnan metsänhoitajat.

10 §.

Pika-asutustoimikunnan puheenjohtajaksi tai jäseneksi tahi asutustuomariksi taikka pika-asutussuunnitelman tarkastajaksi määrätty henkilö älköön kieltäytykö tehtävästä, ellei hän voi näyttää estettä, joka voidaan katsoa päteväksi. Sama olkoon laki henkilöistä, jotka pika-asutustoimikunnan puheenjohtaja määrää avustamaan toimikuntaa sen tehtävien suorittamisessa.

Pika-asutustoimikunnan puheenjohtaja ja jäsenet sekä asutustuomari ja pika-asutussuunnitelman tarkastajat toimivat tuomarin vastuulla. Heidän esteellisyydestään on voimassa, mitä tuomarin esteellisyydestä on säädetty. Älköön sitä, paitsi asianomaisen omassa asiassa, pidettävä esteellisyytenä, että hän voi tämän lain mukaan tulla veloitetuksi luovuttamaan maata pika-asutustarkoituksiin tai oikeutetuksi saamaan sitä.

11 §.

Pika-asutustoimikunnan puheenjohtajan ja jäsenen sekä asutustuomarin ja pika-asutussuunnitelman tarkastajain samoin kuin 10 §:n 1 momentin 2 lauseessa mainitun apuhenkilön ja asutuslautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot ja kustannukset suoritetaan valtionvaroista.

3 luku.

Maan luovutuksen yleiset perusteet. .

12 §.

Maata pika-asutukseen luovutettaessa älköön omistajalle jääviä maita haitallisesti pirstottako, älköönkään asutukseen otettako sellaisia alueita, jotka on varattava valtion tai kunnallisten tahi yleishyödyllisten laitojen välttämättömiin tarpeisiin taikka jotka omistaja tarvitsee tai tulee lähitulevaisuudessa tarvitsemaan varastopaikaksi, kaivosalueeksi, kiven, soran, saven, mudan,

sammalkuivikkeen tai muun sellaisen tarveaineen ottopaikaksi tahi teollisuuden harjoittajia työväestönsä asunotalueeksi teollisuuslaitoksen läheisyydessä.

Älköön kiinteistöstä myöskään pakkolunastettako metsämaata, joka on välttämätön kiinteistön kotitarvemetsäksi, eikä aluetta, joka vuokra-alueiden lunastamisesta voimassa olevan lainsäädännön mukaan voidaan lunastaa tai joka on ennen tämän lain voimaantulemista enintään asutuslain 6 §:ssä mainitun viljelystilan suuruisena muusta kuin evankelisluterilaisten tai kreikkalaiskatolisten seurakuntien virkatioloista ja papistolle palkkaetuina luovutetuista maista vuokrattu joko asutustarkoitukseen tai sellaiselle henkilölle viljeltäväksi, joka elättää itsensä kokonaan tai pääasiallisesti ruumiillisella, työllä tai on sellaiseen henkilöön taloudellisesti verrattava, ei myöskään alueita, jotka katsotaan tarpeellisiksi varata kiinteistöön kohdistuvan pakkolunastuksen johdosta pois joutuvia, tilalla vähintään viisi vuotta palvelleita perheellisiä työläisiä varten asunto-tilan suuruisina käytettäväksi, tai joilla tontti- tai teollisuusalueina tai muuten on huomattavasti suurempi arvo, kuin mihin ne voidaan pika-asutustarkoituksiin käytettyinä arvioida. Viljelystilaa älköön muodostettako alueelle, jolle on vahvistettu asemakaava tai rakennussuunnitelma tai jolle sellainen on suunniteltu vahvistettavaksi.

Evankelisluterilaisten ja kreikkalaiskatolisten seurakuntien viljatioloista on kuitenkin jätettävä pakkolunastamatta sellaiset vuokralle annetut alueet, jotka ovat kirjallisella sopimuksella vuokratut asutuslain 1 §:ssä mainitut ehdot täyttävälle henkilölle, joka perheineen asuu tällaisella alueella olevissa rakennuksissa tai omissa rakennuksissaan alueen läheisyydessä; niin myös mainittujen seurakuntien papistolle palkkaetuina luovutetuista maista enintään viljelystilan suuruinen alue, milloin tällai-

nen maa pääasiassa on annettu vuokralle sillä asuvalle, tässä pykälässä edellä mainitut ehdot täyttävälle henkilölle.

13 §.
Evankelisluterilaisten ja kreikkalaiskatolisten seurakuntien papiston, kanttoriurkurin, kanttorin ja urkurin virkatalosta älköön pakkolunastettako maita, jotka ovat välttämättömiä papiston, kanttoriurkurin, kanttorin ja urkurin asuntotalojen tontti-, puutarha- ja perunamaiksi.

14 §.
Yksityisen henkilön omistamasta kiinteistöstä älköön pakkolunastettako niin paljon maata, että kiinteistö jää asutuslain 6 §:ssä mainitun viljelystilan suuruutta pienemmäksi, paitsi milloin kiinteistö on rappiolla tai viimeisten kymmenen vuoden aikana ennen tämän lain voimaantuloa käytetty keinottelutarkoituksiin taikka jos omistajalla muutoin kuin yhdysviljelyksessä on useampia asutuslain 6 §:ssä mainittua suuruutta olevia kiinteistöjä. Muutoin jätettäkään yksityisen henkilön omistamasta maasta pakkolunastamatta sellaiset alueet, joita tärkeitä taloudellisia tai kulttuuriarvoja olennaisesti vaarantamatta ei voida käyttää pika-asutustarkoituksiin.

Pakkolunastuksesta voidaan harkinnan mukaan vapauttaa yksityisen henkilön omistama kiinteistö, josta omistajan lapsille ja erityisten syiden nähtäessä hänen muille rintaperillisilleen jaettuna ei riitä kullekin enempää kuin 1 momentissa mainitun viljelystilan suurin pinta-ala. Kiinteistöön pakkolunastuksen jälkeen jäävän maa-alan suuruuteen nähden on sama sääntöä vastaavasti sovellettava. Niin ikään on pakkolunastuksen ulkopuolelle jäävän alueen suuruutta harkittaessa otettava huomioon kiinteistöä rasittava eläke.

Pakkolunastuksessa on ensi sijassa otettava: pelloista niiden kaukana olevat tai erilliset, laajaperäisessä viljelyksessä olevat

alueet ja niityistä luonnontilassa olevat viljelyskelpoiset niittymaat sekä muu pellosi sopiva maa ja sellainen niitty, jota ei voida peltona viljellä, ja on pakkolunastus, mikäli se luovuttajan kannalta on tarkoituksenmukaista, kohdistettava ensi sijassa sellaisiin maalaatuihin, joita kiinteistöllä on suhteellisen paljon.

15 §.

Pika-asutukseen voidaan käyttää valtion metsämaahan kuuluva, yksityisen hallinnassa oleva nautintaniitty. Sen haltijalle tulevasta korvauksesta ja avustuksesta on voimassa, mitä asetuslain 39 ja 40 §:ssä on säädetty.

Kiinteistön omistaja voidaan, milloin se tarkoituksenmukaiseksi havaitaan, suostumuksellaan velvoittaa luovuttamaan peltoa tilan saajan viljeltäväksi, kunnes kiinteistön omistaja on häneltä pakkolunastetusta alueesta raivannut viljelykseen vastaavan peltoalan. Tällaisesta rasiteoikeudesta on tehtävä merkintä maarekisteriin, josta se voidaan poistaa ainoastaan omistajan ja tilan saajan yhteisestä hakemuksesta tai tuomioistuimen päätöksen johdosta.

16 §.

Alueella kasvavat puut lunastettakoon alueen mukana, kuitenkin niin, että luovuttajalla on oikeus, jolleivät asianosaiset niiden hinnasta sovi, hakata ja viedä pois metsänhoitolautakunnan toimesta leimattavat arvopuut, tarpeellisia rakennuspuita lukuun ottamatta, ajan kuluessa, jonka, jolleivät asianosaiset siitä voi sopia, asutuslautakunta määrää. Sellaiset arvopuut, joiden hakkaamisen katsotaan olevan ristiriidassa yksityismetsän käytöstä voimassa olevien säännösten kanssa, on kuitenkin lunastettava; jollei alueella ole tilalle tarpeellisten rakennusten rakentamiseen välttämättömiä rakennuspuita, on niitä leimattava valtionmaalta tai, jollei niitä saada

vapaassa kaupassa paikkakunnalta kohtuullisella hinnalla, pakkolunastettava muunlaatuisealta maalta.

Uudelle tilalle voidaan myös, milloin se on välttämätöntä, myöntää oikeus kiinteistön omistajan osoituksen mukaan saada määrättyinä alkuvuosina kohtuullista maksua vastaan poltto- ja kotitarvepuunsa valtionmaalta tai, jollei siihen ole mahdollisuutta, kiinteistöstä, josta alue on erotettu, tai muusta alueen läheisyydessä olevasta kiinteistöstä, mikäli ei näiden kiinteistöjen kotitarvepuun saantia sen kautta vaaranneta. Tällaisesta rasiteoikeudesta on tehtävä merkintä maarekisteriin. Edellä mainittujen kiinteistöjen omistajat ovat velvolliset luovuttamaan heille vähemmän tarpeelliset rakennukset alueen varustamiseen rakennuksilta.

17 §.

Vuokra- ynnä muun sellaisen oikeuden haltijan nautinnassa olevan alueen pakkolunastamisesta ja oikeuden menetyksestä johtuvan korvauksen maksamisesta noudatettakoon, mitä asetuslain 52 ja 68 §:ssä on säädetty.

18 §.

Jollei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista viljelys- tai sekamuotoistilaan liittää omaa metsämaata, voidaan valtionmaasta tai, jollei siihen ole mahdollisuutta, muunlaatuiseista maasta erottaa metsämaata eri tilojen yhteismetsäksi.

Niin ikään voidaan, jos samaan asutusryhmään perustettavien asunto- ja sekamuotoistilojen laiduntaminen sitä edellyttää tai tilojen läheisyydessä jo olevien asuntotilojen tai niihin verrattavien muiden tilojen laiduntamismahdollisuudet pakkolunastuksen johdosta vähenevät, kaikille sanotuille tiloille muodostaa yhteislaidun, jonka hallinnosta on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty tai vastedes säädetään.

19 §.

Maan lunastamisesta tieksi, venevalkamaksi sekä mudan ynnä muun sellaisen tarveineen ottopaikaksi ja osuuden tai oikeuden myöntämisestä sellaisia tarpeita varten erotettuun alueeseen, niin myös muodostettava viljelystilan oikeudesta vesialueeseen, kivilouhokseen tai koskeen tai yhteiseen metsämaahan sekä alueella olevien rakennusten pakkolunastamisesta noudatettakoon asutuslain 54—57 §:n säännöksiä.

Niitä 1 §:ssä mainittuja henkilöitä varten, jotka Neuvostotasavaltojen Liitolle luovutetuilla tai vuokratuilla alueilla ovat saaneet pääasiallisimman toimeentulonsa kalastuksesta, on uusia tiloja meren rannikolla tai saaristossa perustettaessa kylän kiinteistöistä tai, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, kiinteistöä, josta uusi tila tulee luovutettavaksi, tilaan erotettava sellainen vesialue tai kylän yhteisestä vedestä sellainen osuus, jota avomerikalastuksen mahdollisuudet tai muut paikalliset olosuhteet huomioonottaen on ammattimaisen kalastuksen harjoittamiseksi pidettävä välttämättömänä, ei kuitenkaan, jos kylän väestön kalastuksen harjoittaminen erottamisen johdosta huomattavasti vaikeutuisi. Kun uuteen tilaan liitetään usean kiinteistön osuuksia yhteisestä vedestä, on muistakin kiinteistöistä kuin siitä, josta uusi tila tulee erotettavaksi, lunastettavat osuudet siirrettävä uuteen tilaan; siirtoa toimitettaessa on soveltuvilta kohdin noudatettava, mitä lohkomisesta on säädetty.

20 §.

Alueelle etuuksilleen on määrättävä se käypä hinta, mikä sillä on katsottava olleen siihen tarkoitukseen käytettynä, mihin se luovutetaan, keskimäärin vuosina 1934—1938,

Rakennuspuille on määrättävä käypä hinta, joka ei kuitenkaan saa olla kor-

keampi paikkakunnalla vuosina 1934—1938 vallinnutta keskihintaa eikä, mikäli on kysymys valtionmaista luovutetuista rakennuksista, korkeampi kuin puiden ottoaikana voimassa oleva alin käsikauppahinta. Edellä 16 §:n 2 momentissa ja 19 §:ssä mainituille rakennuksille, 28 §:n mukaan lunastettavalle sadolle ja 31 §:n mukaan pakkotilauksella otettaville tavaroille on myös määrättävä käypä hinta.

Jos tila tulee perustettavaksi valtionmaasta Oulun tai Lapin läänissä, voidaan, jollei sillä kasvava, arvopuita pienempi metsä ole erityisen arvokas, maa sekä rakennuspuut antaa ilmaiseksi.

21 §.

Alueen ja sen mukana pakkolunastettujen etuuksien sekä rakennuspuiden ja rakennuksien hinnan maksamisesta valtion varoilla säädetään erikseen; pakkotilauksella tämän lain mukaan ostetut tavarat ja tarvikkeet maksetaan käteisellä rahalla tai annetaan lyhytaikaista luottoa vastaan.

Vapaaehtoisella kaupalla pika-asutustarkeituksiin luovutettujen alueiden hinta suoritetaan nimetyille henkilöille asetetuilla valtion velkasitoumuksilla.

4 luku.

Luovutettavan alueen määrääminen.

22 §.

Pika-asutustoimikunnan on paikan päällä tapahtuvassa katselmuksessa laadittava suunnitelma valtionmaiden luovuttamisesta ja muiden maiden pakkolunastuksesta pika-asutuksen tarpeisiin. Suunnitelmaan otettujen alueiden rajat on paalutettava ja kartalle merkittävä sekä laadittava tilusselit[^]lmä ja arviokirja alueen, rakennuspuiden sekä muiden lunastettavien etuuksien hinnasta. Milloin uuden tilan muo-

distaminen niin vaatii, voidaan alueeseen ottaa tiluksia eri kiinteistöistä.

Jos kiinteistön omistaja katselmuksessa tai sen yhteydessä luovuttaa vapaaehtoisesti maata kiinteistöä pika-asutuksen tarpeisiin, älköön pakkolunastukseen siihen maahan nähden ryhdyttäkö, vaan laadittakoon siitä valtiolle luovutuskirja, joka on omistajan sekä pika-asutustoimikunnan allekirjoitettava. Jollei omistajan saannosta esitetä selvitystä, on luovutuskirja sen allekirjoitettava, joka kiinteistöä silloin omistajana hallitsee. Milloin maata luovutetaan seurakunnan tai kunnan maasta tai muusta maasta, jonka luovuttamiseen voimassa olevien säännöksiin multaan vaaditaan viranomaisen hyväksyminen, on luovutus ilman tällaista hyväksymistäkin pätevä. Luovutuskirjaan perustuvaa saantoa älköön muutoinkaan moitittako, älköönkään siihen nähden olko noudatettavana, mitä maakaaren 1 luvun 2 §:ssä, sellaisena kuin se on 9 päivänä kesäkuuta 1933 annetussa laissa, on säädetty kauppaan, vaihtoon ja lahjaan perustuvan luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta julkisen kaupanvahvistajan kautta.

Jos 2 momentin mukaan vapaaehtoisesti luovutettavasta alueesta vaadittu hinta, on suurempi kuin 20 §:n 1 momentissa mainittu hinta, älköön luovutusta hyväksyttäkö.

Milloin alue on 2 momentissa mainitulla tai muulla tavalla vapaaehtoisesti luovutettu valtiolle pika-asutustarkoituksiin käytettäväksi, niin myös milloin kiinteistön omistaja on asukkaan kanssa tehdyllä kauppa- tai muulla luovutuskirjalla tälle luovuttanut maata sanottuihin tarkoituksiin, sekä jos kiinteistön omistaja on kohdullisilla ehdoilla vuokrannut alueen mainittuihin tarkoituksiin vähintään kymmenen vuoden ajaksi, otettakoon alue huomioon kiinteistöä pakkolunastuksella luovutettavan alueen suuruutta määrättäessä, ja voidaan tällöin kiinteistö, josta lunastettavaa aluetta vastaava alue on toisesta

kiinteistöstä vapaaehtoisesti luovutettu, valtioneuvoston suostumuksella vapauttaa pakkolunastuksesta.

23 §.

Jos kiinteistön omistaja on vapaaehtoisella kaupalla myynyt siirtoväkeen kuuluvalla, tämän lain mukaan maansaantiin oikeutetulle henkilölle maa-alueen, josta voidaan muodostaa tässä laissa edellytetty tila, voidaan tällaisen alueen kauppahinta, jollei se ole tämän lain 20 §:n 1 momentin mukaan maksettavaa hintaa korkeampi, kokonaisuudessaan tai osaksi kiinteistön omistajalle suorittaa asutusrahaston varoilla tai tämän lain 21 §:n 2 momentissa mainituilla valtion velkasitoumuksilla.

Valtion täten suorittaman kauppasumman tai sen osan valtiolle takaisin maksamisessa noudatettakoon, mitä tämän lain 42 §:ssä on säädetty.

24 §.

Edellä 22 §:ssä. mainitusta katselmustoituksesta on pika-asutustoimikunnan ilmoitettava kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla ja paikkakunnan sanomalehdessä vähintään seitsemän päivää ennen toimitusta. Asianosaisen poissaolo ei estä katselmuksen toimittamista.

25 §.

Kiinteistön omistajan on pika-asutuksen toimeenpanemista varten jätettävä kuittia vastaan pika-asutustoimikunnalle hallussaan olevat tilansa kartat ja niitä koskevat selitelvät sekä omistusoikeuttansa tilaan koskevat asiakirjat.

Jollei karttoja ja selitelmiä ole. omistajalla, on ne läänin maanmittauskonttorista toimitettava pika-asutustoimikunnan käytettäväksi, ja tulee tämän niistä valmistaa luovutettavasta alueesta laadittavaan tilusselitelmään liittyvä karttaote.

26 §.

Jos kiinteistön omistaja tai se viranomainen, jonka hallinnassa valtionmaa on, on tyytymätön 22 §:ssä mainitussa katselmuksessa laadittuun suunnitelmaan, ilmoittakoon tyytymättömyytensä katselmustoimituksen loppukokouksessa. Suunnitelman tarkastaa silloin paikan päällä pidetyssä katselmuksessa tarkastusoikeus. Pika-asutustoimikunnan puheenjohtajan on tarkastusoikeuden istunnosta, joka on pidettävä, mikäli mahdollista, neljäntoista päivän kuluessa katselmustoimituksen loppukokouksesta, ilmoitettava asianomaisille vähintään seitsemän päivää ennen istunnon pitämistä. Tarkastusoikeuden, jonka on kuultava suunnitelman tehneen pika-asutustoimikunnan puheenjohtajaa, on annettava päätöksensä asiassa seitsemän päivän kuluessa siitä päivästä lukien, jona istunto on määrätty pidettäväksi. Tarkastusoikeuden päätökseen älköön muutosta haettako.

27 §.

Maan luovutus tai omistusoikeuden vaihdos, joka on tapahtunut sen jälkeen, kuin 24 §:ssä mainittu kuulutus on kunnan ilmoitustaululle julkipantu, älköön estäkö alueen pakkolunastamista, älköön myöskään maan luovutus, vuokraus tai omistusoikeuden vaihdos, joka on tapahtunut maaliskuun 12 päivän 1940 jälkeen ja jonka tarkoituksena ilmeisesti on ollut välttää pakkolunastusta.

Katselmustoimituksen saatua lainvoiman on pika-asutustoimikunnan lähetettävä jäljennös 22 §:ssä mainitusta tilusselityksestä asianomaiselle tuomarille merkinnän tekemistä varten ulosmitattujen kiinteistöjen luetteloon määräalan erottamisoikeuden vakuudeksi, ja katsottakoon, jos alue sitten erotetaan eri tilaksi, erottamisen oikeudellinen vaikutus alkaneeksi siitä päivästä, jona merkintä tehtiin, sanottu päivä mukaan luettuna.

Mitä 2 momentissa on säädetty, on noudatettava myös silloin, kun kiinteistön omistaja, niinkuin 22 §:n 2 momentissa on säädetty, on alueen luovuttanut vapaaehtoisesti pika-asutuksen tarpeisiin.

28 §.

Pika-asutustoimikunta voi kieltää metsän hakkaamisen alueelta, jonka se on suunnitellut pakkolunastettavaksi, ja on tällöin noudatettava, mitä asutuslain 69 §:ssä on säädetty.

Aluetta on kiinteistön omistaja oikeutettu käyttämään, kunnes tilan saaja on ottanut sen haltuunsa; sadon, joka alueella tällöin on, on omistaja oikeutettu korjaamaan, mutta on Maatalousseurojen Keskusliitolla valta lunastaa se tai osa siitä asukkaankin tarpeisiin.

29 §.

Sen jälkeen kuin katselmustoimitus on saanut lainvoiman, on pika-asutustoimikunnan lähetettävä karttapiirros ja jäljennös 22 §:ssä mainitusta tilusselityksestä ja arviokirjasta 31 §:ssä mainitulle toimikunnalle, kuin myös kunnan ja kylän nimellä sekä toimitusnumerolla varustettuna Maatalousseurojen Keskusliitolle. Kartat ja niiden 25 §:n 2 momentissa mainitut otteet sekä alkuperäiset tilusselitykset ja arviokirjat on lähetettävä asianomaiselle läänmaanomittauskonttorille.

30 §.

Jollei alueelle ole yhden vuoden kuluessa siitä, kuin katselmustoimitus on voittanut lainvoiman, otettu asukasta, on pakkolunastushanke rauennut. Tällöin on valtio velvollinen maanomistajan niin vaatiessa lunastamaan alueen sille tämän lain mukaan arvioidusta hinnasta, Maatalousministeriön asutusasiainosaston on raukeamisesta tehtävä ilmoitus asianomaiselle tuo-

marille 27 §:n 2 momentissa mainitun merkinnän poistamiseksi ulosmitattujen kiinteistöjen luettelosta.

5 luku.

Luovutettavan alueen raivaaminen ja rakentaminen.

31 §.

Asukkaiden sijoittamista varten maan eri osiin ja kuntiin tekee suunnitelman maatalousministeriön asutusasiainosasto.

Asukkaan ottaa kuhunkin kuntaan asetettava toimikunta, johon sen kunnan kunnallislautakunta tai sitä vastaava kunnallinen hallintokunta, jonka asukkaita mainittuun kuntaan etupäässä sijoitetaan, valitsee kaksi jäsentä ja sijoituskunnan kunnallislautakunta puheenjohtajan. Ellei toimikunta ole yksimielinen, ottaa asukkaan toimikunnassa ehdolla olleista henkilöistä Maatalousseurojen Keskusliitto. Asukkaita tiloille sijoitettaessa on, mikäli mahdollista, otettava huomioon heidän entisten talojensa suuruus.

Luovutettavien alueiden raivaamisen ja rakentamisen johto ja valvonta kuuluu Maatalousseurojen Keskusliitolle. Tässä tarkoituksessa on liiton asiana tehdä maan asuttamista varten tarpeelliset tie-, kuivaus-, raivaamis- ja rakennussuunnitelmat sekä laatia asukkaan kanssa viljelyssopimus viiden vuoden ajaksi, niin myös huolehtia siitä, että edellä mainitut työt tehdään nopeasti ja tarkoituksenmukaisesti. Liitolla on niin ikään valta määrätä, että asukas saa raivaus- ja rakennustyön kestäessä valtion huoltovaroista vaadittaessa maksettavaa korvausta vastaan majoituksen sekä oikeuden mahdollisuuksien mukaan käyttää talousrakennuksia sillä kiinteistöllä, josta alue on luovutettu, tai muulla alueen läheisyydessä olevalla kiinteistöllä. Myös voi liitto pakkotilauksella teollisuuslaitoksilta ja liikkeiltä hankkia rakennusaineita ja

-tarvikkeita sekä kuollutta maatalousirtaimistoa.

Ruotsinkielisiin ja kaksikielisiin kuntiin kuuluvia alueita asutettaessa on Maatalousseurojen Keskusliiton toimittava yksissä neuvoin Svenska Lantbrukssällskapens i Finland Förbund nimisen järjestön kanssa.

32 §.

Asukkaan on kuudenkymmenen päivän kuluessa ilmoituksen saatuaan saavuttava tekemään 31 §:n 3 momentissa mainittu viljelyssopimus, uhalla että hän, jollei hän voi näyttää laillista estettä, menettää oikeutensa maan saamiseen tämän lain mukaan..

33 §.

Asukkaat on, mikäli mahdollista, uskontonsa, kielensä ja entisten asuinpaikkojensa yhteisyyden perusteella sijoitettava samoihin kuntiin, samoihin asutusryhmiin ja sellaisille alueille, jotka luonnonsuhteitensa ja taloudellisten edellytystensä puolesta lähinnä vastaavat niitä alueita, missä he aikaisemmin asuivat.

34 §.

Asukkaalle ja 15 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa yksityiskiinteistön omistajalle voidaan maanraivauksesta maksaa viljelyspalkkiota 1,000—4,000 markkaa hehtaarilta. Pohjois- ja Itä-Suomessa voi palkkio olla suurempikin, ei kuitenkaan yli 5,000 markkaa hehtaarilta. Viljelyspalkkiota voidaan maksaa myös etukäteen. Palkkion suorittamisesta säädetään erikseen.

35 §.

Sitten kuin alueen raivaus- ja rakennustyöt on saatu loppuun suoritetuiksi tai sille asteelle, että voidaan olettaa asukkaan saavan ne omin voimin loppuun suoritetuiksi, lähettäköön Maatalousseurojen Keskusliitto maatalousministeriön asutusasiainosastoon

aluetta koskevan, 29 §:ssä mainitun tilusselitelmän ja arviokirjan jäljennöksen sekä asukkaan kanssa tehdyn viljelyssopimuksen, niin myös ilmoituksen siitä, kuinka paljon valtionvaroja on käytetty raivaus- ja rakennuskustannuksiin ja 28 §:n 2 momentissa mainittuun sadon lunastukseen, otettavaksi huomioon sitä luovutushintaa vahvistettaessa, joka asukkaan on valtiolle maksettava.

Jollei alue tule käytettäväksi pika-asutustarkoituksiin, on Maatalousseurojen Keskusliiton niin ikään lähetettävä ilmoitus siitä sekä 29 §:ssä mainitut asiakirjat maatalousministeriön asutusasiainosastoon.

36 §.

Maatalousseurojen Keskusliitolla on valta velvoittaa toimihenkilönsä ja alaisensa toimielimet ja niiden palveluksessa olevat henkilöt suorittamaan tässä laissa mainittuja tehtäviä korvausta vastaan, joka suoritetaan valtionvaroista. Edellä 31 §:n 2 momentissa mainitun toimikunnan palkkiot ja kustannukset suoritetaan niin ikään valtionvaroista.

6 luku.

Alueen erottaminen itsenäiseksi tilaksi.

37 §.

Sitten kuin maatalousministeriön asutusasiainosasto on saanut 35 §:n 1 momentissa mainitut asiakirjat, on osaston huolehdittava siitä, että alue tulee asianmukaisessa järjestyksessä erotetuksi ja muodostetuksi itsenäiseksi tilaksi.

38 §.

Alueen erottaminen ia tilaksi muodostaminen tapahtuu lohkomalla. Jollei kiinteistölle, josta alue pakkolunastetaan, ole ennestään määrätty manttaalia, on se lohko-

mistoimituksessa erotettavalle alueelle määrättävä.

Lunastettava alue voidaan muodostaa yhdeksi tilaksi, vaikka se käsittäisikin osia useammasta samaan kylään kuuluvasta kiinteistöstä, jotka ovat eri luontoa tai kuuluvat eri maakirjataloihin.

Kun uusi tila muodostetaan kahdesta tai useammasta, isojaolla erotetusta, eri maakirjataloa olevasta kiinteistöstä, on uudelle tilalle pantava oma maakirjanumero ja manttaali. Jos lunastettava alue on osa kahdesta tai useammasta kiinteistöstä, joita ei ole isojaolla erotettu, noudatettakoon, mitä vuokra-alueiden lunastamisesta 15 päivänä lokakuuta 1918 annetun lain 45 §:ssä on säädetty.

Valtionmaasta luovutetun alueen erottamisesta ja tilaksi muodostamisesta olkoon voimassa, mitä asutuslain 72 §:n 2 momentissa on säädetty.

39 §.

Tila, joka tämän lain mukaan muodostetaan kruununluontoisesta maasta, saa perintömaan luonnon.

40 §.

Lohkomistoimituksessa merkitään valtion omistajaksi. Kun tila on merkitty maarekisteriin tai asukas on maksanut luovutushinnan valtiolle ja viimeistään kun viisi vuotta on kulunut siitä, kuin asukas on tehnyt 31 §:n 3 momentissa mainitun viljelyssopimuksen, antaa maatalousministeriön asutusasiainosasto asukkaalle luovutuskirjan. Luovutuskirjassa on mainittava, että hakijan saanto perustuu tähän lakiin. Jos asukas on luopunut viljelyssopimuksesta, on tila myytävä tilattomaan väestöön kuuluvalla henkilöllä tai, jollei tällaista hyväksyttävää ostajaa ilmaannu, vapaaehtoisella huutokaupalla. Asukkaalle on korvattava hänen tilan raivaukseen ja rakentamiseen panemansa kustannukset, niistä kuitenkin vähennettynä korvaus hänen

alueelle rakennuksineen ehkä aiheuttamastaan rappiosta.

Jos asukas ei tahdo tulla alueen omistajaksi, vaan mieluummin haluaa sen ottaa vuokralle, voi maatalousministeriön asutusasiainosasto hänen kanssaan tehdä 19 päivänä kesäkuuta 1902 maanvuokrasta maalla annetun lain säännösten mukaisen vuokra-sopimuksen.

41 §.

Edellä 35 §:ssä mainitun luovutushinnan maksamisesta on valtiolla tilaan maksamattoman kauppahinnan oikeus, ja on valtion saaminen lainhuudatuksen yhteydessä tilaan kiinnitettävä. Asiakirjat lainhuudattamista ja kiinnittämistä varten voidaan postitse lähettää oikeudelle tai asianomaiselle tuomarille, ja on valtiolla oikeus asukkaan puolesta hakea saannolle lainhuuto. Saaminen voidaan kiinnittää omistajaa kuulematta.

7 luku.

Luovutushinnan maksaminen.

42 §.

Edellä 35 §:ssä mainitun luovutushinnan maksaa tilan saaja valtiolle neljän prosentin suuruisina, viiden vuoden kuluttua 31 §:n 3 momentissa mainitun viljelys-sopimuksen tekemisestä suoritettavaksi alkavina vuotuismaksuina, joista luetaan korkoksi enintään kolme prosenttia kulloinkin suorittamatta olevasta pääomasta sekä muu osa pääoman lyhennykseksi.

Jos tilan saajalle suoritetaan valtionvaroista korvausta hänen Neuvostotasavaltion Liitolle luovutetulla tai vuokratulla alueella olleesta kiinteistöstään ja sinne jääneestä muusta omaisuudestaan, on sillä lyhennettävä valtion saamista. Mikäli korvaus maksetaan valtion velkasitoumuksissa, on ne luovutushinnan maksussa otettava vastaan nimellismäärästä.

43 §.

Tilan saajalle voidaan uudella tilalla tehtäviin perusparannuksiin, kuten viljelys- ja rakennustöihin sekä muihin olosuhteisiin katsoen myöntää määrätyillä ehdoilla 42 §:ssä mainittujen vuotuismaksujen suorittamisessa lykkäystä enintään viisi vuotta. Jollei tällaisen helpotuksen saaja täytä hänelle asetettuja ehtoja tai jos se muutoin osoittautuu välttämättömäksi, voidaan helpotus peruuttaa.

Ehdotuksen helpotuksen myöntämisestä ja peruuttamisesta tekee asutuslautakunta, ja niistä päättää maatalousministeriön asutusasiainosasto.

44 §.

Vuotuismaksut kannetaan veronkannon yhteydessä.

8 luku.

Kiinnityksenhaltijan oikeus sekä luovutushinnan nostaminen.

45 §.

Kiinteistön omistajalle maksettavalle luovutushinnalle suoritetaan, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty, korkoa siitä päivästä, jolloin asukas on ottanut alueen haltuunsa.

Edellä 21 §:n 2 momentissa mainittu velkasitumus erääntyy maksettavaksi kymmenen vuoden kuluttua sen asettamispäivästä, ja sille suoritetaan korkoa kuusi sadalta vuodessa. Velkasitoumusta on sen saaja ja se, jolle saaminen on siirtynyt perintönä tai testamentin nojalla tahi seuraantonsa puolesta niihin verrattavalla saannolla, oikeutettu käyttämään valtiolle menevien verojen maksamiseen, niinkuin siitä erikseen säädetään.

46 §.

Uuden tilan vapauttamisesta vastaamasta saamisesta taikka määrätyn raha- tai tavaramaton kantamisoikeudesta, niin myös kiinnityksenhaltijan oikeudesta luovutus-

hinnan nostamiseen olkoon noudatettavana, mitä asetuslain 80—83 §:ssä on säädetty.

9 luku.

Asutustoimenpiteiden turvaaminen.

47 §.

Niin kauan kuin tilan luovutushinta on maksamatta, älköön tilalta ilman metsänhoitolautakunnan toimesta suoritettua tai sen hyväksymää puiden leimausta ja asutuslautakunnan lupaa myytäkö metsää, uhalla että muussa tapauksessa luovutushinta voidaan heti kokonaisuudessaan määrätä maksettavaksi.

48 §.

Jos tila vapaaehtoisella kaupalla, pakko- huutokaupassa tai konkurssin johdosta tapahtuneella myynnillä on luovutettu muulle kuin 6 päivänä marraskuuta 1936 annetun asetuslain 1 §:ssä mainitulle henkilölle, tai jos hinta on suurempi, kuin jäljempänä 49 §:ssä säädetään, on maatalousministeriön asutusasiainosastolla oikeus lunastaa tila valtiolle. Milloin tilan ohella on luovutettu maatalousirtaimistoa, lunastettakoon sekin vaadittaessa valtiolle.

Edellä 1 momentissa mainittua lunastusoikeutta ei kuitenkaan ole, jos tila on myyty rintaperillisille tai vanhemmille tahi sisaruksille. Sama olkoon laki, jos luovutushinta on kokonaisuudessaan valtiolle maksettu, paitsi milloin luovutus on tapahtunut valtionmaasta 20 §:n 1 momentissa mainittua hintaa huomattavasti alhaisemmasta hinnasta taikka ilman luovutushintaa, jolloin tila voidaan lunastaa valtiolle 49 §:ssä säädetystä hinnasta.

Maatalousministeriön asutusasiainosaston tilan lunastamisesta antama päätös käyköön saantokirjana.

49 §.

Jos tila lunastetaan valtiolle, on siitä suoritettava se hinta, minkä myyjä on siitä maksanut, lisäämällä siihen hänen tilalla tekemiensä parannusten arvo tai vähentä-

mällä siitä tilalle aiheutuneiden rappioiden määrä; älköön kuitenkaan hintaa määrätäkö kauppahintaa suuremmaksi.

Edellä 1 momentissa mainittu hinta suoritettakoon ostajalle tilaa luovutettaessa vähennettynä sillä tai niillä määrillä, josta tila on panttina.

50 §.

Kun luovutus on tapahtunut, tulee ostajan yhden kuukauden kuluessa ilmoittaa siitä asutuslautakunnalle, joka antaa asiasta tiedon maatalousministeriön asutusasiainosastolle.

Edellä 48 §:ssä mainittu lunastusoikeus raukeaa, jollei sitä ole käytetty kahden kuukauden kuluessa siitä, kuin luovutuksesta on ilmoitettu asutuslautakunnalle.

51 §.

Jollei tilaa lunasteta valtiolle, on sen kiinteistön omistajalla, josta tila on erotettu, oikeus käyttää edellä 48 §:ssä säädettyä lunastusoikeutta, maksamalla tilasta sen hinnan, mikä siitä 48 §:ssä mainituissa tapauksissa kolmannelle henkilölle myytävänä on suoritettu. Lunastusoikeus on rauennut, jollei tilan lunastamisesta ole ilmoitettu asutuslautakunnan puheenjohtajalle viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kuin 50 §:n 2 momentissa mainittu määräaika on kulunut loppuun.

Jos tila on muodostettu useammasta kiinteistöstä, olkoon sen kiinteistön omistajalla etuoikeus lunastamiseen, josta maata raharvoltaan eniten on erotettu.

Asianomaisten kesken on laadittava luovutuskirja.

52 §.

Jos tila, joka 48 ja 51 §:n mukaan on lunastettu, on kiinnityksen perusteella tai muutoin panttina, saamisesta, joka on suurempi kuin lunastushinta, olkoon panttioikeus sen yli menevästä määrästä rauennut. Siten rauennut kiinnitys kuoletetaan sen hakemuksesta, joka tulee tilan omistajaksi.

53 §.

Asianosainen, joka on tyytymätön siihen, että lunastusoikeutta on käytetty, hakee siihen muutosta tuomioistuimessa haasteen nojalla, joka on toimitettava lunastajalle kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä lukien, kuin lunastamisesta on tieto hänelle annettu.

Jos lunastushinnan suuruudesta on kysymys, älköön asiaa kuitenkaan otettako tuomioistuimessa lopullisesti päätettäväksi, ennenkuin asutuslautakunta on toimittanut tilalla hinnan määräämistä varten arvion.

54 §.

Älköön saantoa huudatettako, jollei esitetä selvitystä siitä, että 50 §:n mukainen ilmoitus on tehty asutuslautakunnalle ja ettei lunastusoikeutta ole käytetty.

55 §.

Edellä 48 ja 51 §:ssä mainittu lunastusoikeus on voimassa, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kuin maarekisteriin on tehty merkintä, että tila on tämän lain rajoitusten alainen.

Kun luovutushinta on kokonaisuudessaan maksettu, vapautetaan tila tämän lain asettamista rajoituksista.

10 luku.

Erinäisiä säännöksiä.

56 §.

Asukas on siltä vuodelta, jona hän on tehnyt 31 §:n 3 momentissa tarkoitetun vil-

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1940.

jelyssopimuksen, sekä seuraavalta vuodelta vapautettu suorittamasta alueesta tulo- ja omaisuusveroa sekä kunnallis- ja kirkollisvero.

57 §.

Valtion tämän lain mukaan suoritettavat tie- ja kuivatuskustannukset maksetaan lopullisina menoina valtionvaroista.

58 §.

Jos kiinteistön omistaja kieltäytyy täytämästä 25 §:ssä mainittua tai 31 §:ssä edellytettyä velvollisuuttansa, antakoon paikkakunnan nimismies tarpeellista virka-apua.

59 §.

Asetuksella määrätään, millä tavoin eri jäsentensä ja toimielimiensä kautta Maatalousseurojen Keskusliitto voi käyttää sille tässä laissa annettua toimivaltaa.

Tarkempia määräyksiä tämän lain toimeenpanosta antaa tarvittaessa maatalousministeriö, joka myös voi määrätä, että voimassa olevan asutuslain mukaan vireillepannut pakkolunastushankkeet peruutetaan.

60 §.

Henkilö, joka suorittaa hänelle tämän lain nojalla uskottuja tehtäviä, olkoon toimestaan vastuussa niinkuin virkamies.

61 §.

Asetuksella määrätään, minkä ajan kuluessa hakemus maan saamisesta tämän lain mukaan on viimeistään tehtävä.

Tasavallan Presidentti

KYÖSTI KALLIO.

Ministeri *J. Koivisto.*

N:o 347.

A s e t u s

siirtoväen pika-asutuslaissa Maatalousseurojen Keskusliitolle annetun toimivallan käyttämisestä.

Annettu Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1940.

Maatalousministeriöön määrätyn ministerin esittelystä säädetään 28 päivänä kesäkuuta 1940 annetun siirtoväen pika-asutuslain 59 §:n 1 momentin nojalla:

1 §.

Kesäkuun 28 päivänä 1940 annetun siirtoväen pika-asutuslain mukaan Maatalousseurojen Keskusliitolle kuuluvia tehtäviä hoitavat maatalousministeriön asutusasiainosaston johdon ja valvonnan alaisena Maatalousseurojen Keskusliitto ja sen alaiset maanviljelysseurat.

2 §.

Maatalousseurojen Keskusliiton tulee:

- 1) pitää luetteloja siirtoväkeen kuuluvista maanhakijoista;
- 2) määrätä jäsen pika-asutustoimikuntaan;
- 3) ottaa asukas siirtoväen pika-asutuslain 31 §:n mukaisesti saman lain mukaan muodostettavalle tilalle;
- 4) päättää siitä, mitä rakennusaineita ja -tarvikkeita sekä kuollutta maatalousirtaimistoa teollisuuslaitoksilta ja liikkeiltä on pakkotilauksella hankittava;
- 5) selvittää, mitä rakennustyyppejä ja rakennustapoja sekä rakennusten sijoittelua siirtoväen asuttamisessa on käytettävä;

6) antaa maanviljelysseuroille rakennustoimintaa koskevia ohjeita sekä valvoa rakennustöitten suorittamista;

7) antaa ohjeita talous-, viljelys- ja rai-vaussuunnitelmien laatimista ja töiden suorittamista varten;

8) käsitellä maankuivatus- ja tientehtöiden suorittamisesta johtuvat asiat;

9) maanviljelysseurojen ehdotuksesta päättää siirtoväen pika-asutuslain mukaan muodostettaville tiloille ehkä myönnettävistä rakennuspaikoista;

10) käsitellä ja alistaa maatalousministeriön asutusasiainosaston päätettäväksi asiat, jotka koskevat rakennuslainten myöntämistä asukkaille suoraan asutusrahastosta;

11) päättää maanviljelysseurojen ehdotuksesta viljelysopimuksien siirtymisestä kolmannelle henkilölle ja tästä johtuvista, ehkä suoritettavista korvauksista;

12) päättää maanviljelysseurojen ehdotuksesta tilan luovuttamisesta asukkaana omaksi sekä ilmoittaa siitä maatalousministeriön asutusasiainosastolle luovutuskirjan antamista varten asukkaalle;

13) huolehtia siirtoväen asutustoimintaa varten Keskusliitolle annettujen varojen kirjanpidosta ja tilittämisestä;

14) huolehtia siitä, että maanviljelysseuroille kuuluvat siirtoväen asutustoimintaa koskevat asiat käsitellään nopeasti ja niistä annettujen säännösten mukaisesti; sekä

15) käsitellä muut siirtoväen asutustoiminnasta johtuvat, Keskusliitolle kuuluvat asiat.

3 §.

Maanviljelysseuran tulee:

1) laatia tarpeelliset talous-, viljelys- ja raivaussuunnitelmat siirtoväen pika-asutuslain mukaan muodostettaville tiloille;

2) huolehtia, että kuivatus- ja tienkoko-työt tulevat asianmukaisesti suoritetuiksi;

3) laatia ja allekirjoittaa viljelyssopimukset asukkaiden kanssa;

4) määrätä asukkaan majoittamisesta ja talousrakennusten käyttämisestä raivaus- ja rakennustyön kestäessä sillä kiinteistöillä, josta alue luovutetaan, tai muilla alueen läheisyydessä olevilla kiinteistöillä sekä tarvittaessa päättää tästä suoritettavasta korvauksesta;

5) asukkaan hakemuksesta päättää muodostettavalla tilalla olevan sadon lunastamisesta asukkaalle sekä siitä suoritettavasta hinnasta;

6) asukkaan hakemuksesta tehdä ehdotus Maatalousseurojen Keskusliitolle rakennuslainan myöntämisestä suoraan asutusrahastosta;

7) hakemuksesta tehdä ehdotus Maatalousseurojen Keskusliitolle mahdollisen rakennuspalkkion myöntämisestä asukkaalle;

8) käsitellä hakemukset, jotka koskevat viljelyssopimuksen siirtämistä kolmannelle henkilölle, ja alistaa asia Maatalousseurojen Keskusliiton ratkaistavaksi;

9) valvoa metsän käyttöä tilalla, joka on annettu asukkaan viljeltäväksi;

10) valvoa että viljelyssopimuksessa olevia määräyksiä noudatetaan, sekä opastaa

ja ohjata asukkaita tilojensa viljelemisessä ja hoidossa;

11) pitää kirjanpitoa maanviljelysseuralle siirtoväen asutustoimintaa varten annetuista varoista ja huolehtia niiden tilittämisestä Maatalousseurojen Keskusliitolle; sekä

12) tehdä esitys Maatalousseurojen Keskusliitolle tilan luovuttamisesta asukkaan omaksi.

Jos jossakin piirissä maanviljelysseuran sijasta toimii talous- tai maatalousseura, noudatettakoon, siihen nähden vastaavasti, mitä maanviljelysseurasta on tässä asetuksessa säädetty.

4 §.

Maatalousseurojen Keskusliittoon asetetaan neuvottelukunta, johon Maatalousseurojen Keskusliiton valtuuskunnan puheenjohtajan ja Keskusliiton toiminnan johtajan lisäksi kuuluu kolmetoista jäsentä. Jäsenistä määrää maatalousministeriö kolme, Svenska Lantbrukssällskapet i Finland Förbund niminen järjestö yhden ja Maatalousseurojen Keskusliitto muut jäsenet, niistä ainakin kolme siirtoväen keskuudesta.

Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii Maatalousseurojen Keskusliiton valtuuskunnan puheenjohtaja.

5 §.

Maatalousseurojen Keskusliitolle siirtoväen pika-asutuslain mukaan kuuluvien tehtävien johtamista ja valvomista varten asetetaan Keskusliittoon siirtoväen asutusvaliokunta.

Valiokuntaan kuuluu puheenjohtajana Keskusliiton toiminnan johtaja, joka samalla toimii pika-asutustoiminnan johtajana, sekä jäsenenä agronomi, arkkitehti ja siirtoväkeen kuuluva maanviljelijä.

Edellä 2 momentissa mainitut jäsenet määrää Maatalousseurojen Keskusliiton ehdotuksesta maatalousministeriö.

6 §.

Agronomijäsenen tulee olla maatalous- ja metsätieteitten kandidaattitutkinnon tai agronomiatutkinnon suorittanut henkilö, joka on aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut sellaista taitoa ja kykyä kuin tehtävän menestyksellinen suorittaminen edellyttää.

Arkkitehdin tulee olla suorittanut arkkitehtitutkinnon Suomen Teknillisessä Korkeakoulussa sekä erikoisesti perehtynyt maaseudun asunto- ja rakennuskysymyksiin.

Maanviljelijäjäsenen tulee olla siirtoväkeen kuuluva, kokemusta omaava varsinainen maanviljelijä, joka nauttii siirtoväen luottamusta ja jolla on taitoa sekä kykyä tehtävän menestykselliseen suorittamiseen.

7 §.

Maanviljelysseuralle kuuluvia tehtäviä johtamaan valitsee seura maatalous- ja metsätieteitten kandidaattitutkinnon tai agronomiatutkinnon suorittaneen siihen sopivan henkilön, jonka vaali, samoin kuin rakennustoimintaa hoitavan rakennusammattimiehenkin, on alistettava Maatalousseurojen Keskusliiton vahvistettavaksi.

Jos maanviljelysseuran piirissä siirtoväen asutustoiminnasta johtuvat tehtävät ovat vähäiset, voi Maatalousseurojen Keskusliitto kuitenkin päättää, että maanviljelysseuran sihteerin tai agronomikonsulentin on oman toimensa ohella hoidettava 1 momentissa mainitulle johtajalle kuuluvat tehtävät.

Maanviljelysseuran johtokunta asettaa siirtoväen asutustoiminnan johtavaksi, valvovaksi ja neuvoa antavaksi elimeksi seuraan toimikunnan, johon kuuluu maanviljelysseuran puheenjohtaja puheenjohtajana ja neljä jäsentä, joista ainakin kaksi on siirtoväkeen kuuluvaa. Johtokunta määrää samalla, kuka toimikunnan jäsenistä toimii toimikunnan varapuheenjohtajana. Edelleen määrää johtokunta toimikunnan jäse-

nistä kaksi jäsentä ja heille varamiehet jaostoon, joka siirtoväen asutustoiminnan johtajan puheenjohtajalla ratkaisee edellä 3 §:n 4 ja 5 kohdassa mainitut asiat, milloin sopimusta asianosaisten kesken ei ole saatu aikaan. Jaoston jäsenistä tulee toisen kuulua siirtoväkeen.

8 §.

Maatalousseurojen Keskusliitto ja maanviljelysseurat ovat oikeutetut edellä 5 ja 7 § :ssä mainittujen toimihenkilöiden lisäksi, sitten kuin maatalousministeriö on myöntänyt siihen varat, ottamaan palvelukseensa tarpeellisen määrän muita toimihenkilöitä.

9 §.

Edellä 5 ja 7 §:ssä mainittujen toimihenkilöiden sekä 4 §:ssä mainitun neuvottelukunnan ja 7 §:ssä mainitun toimikunnan palkkioista ja matkakuluista päättää maatalousministeriö.

10 §.

Maatalousseurojen Keskusliiton siirtoväen asutusvaliokunnan puheenjohtajan tulee johtaa valiokunnan toimintaa ja lähinnä valvoa, että valiokunta, ja sen alaiset toimihenkilöt täyttävät heille kuuluvat tehtävät. Valiokunnan agronomijäsenen tulee antaa ohjeita talous-, viljelys- ja raivaussuunnitelmien laatimista- ja toteuttamista varten sekä käsitellä niitä kuin myös kuivatus- ja tientehtöitä koskevat asiat. Arkkitehtijäsenen tulee ohjata ja valvoa siirtoväen rakennustoimintaa sekä käsitellä sitä varten tarvittavien rakennusaineiden ja -tarvikkeiden hankkimisesta johtuvat asiat.

11 §.

Maatalousseurojen Keskusliiton siirtoväen asutusvaliokunnan tulee:

1) päättää edellä 2 §:n 2—4 ja 8—12 kohdassa mainitut asiat;

2) vahvistaa yleiset ohjeet, joita kuivatus-, tie-, rakennus-, talous-, viljelys- ja

raivaussuunnitelmia laadittaessa on noudatettava; sekä

3) käsitellä valtioneuvostolle, ministeriölle ja keskusvirastoille annettavat lausunnot sekä ne muut asiat, jotka toiminnan johtaja tai jäsenet pitävät tarpeellisena saattaa valiokunnan harkittavaksi.

12 §.

Maatalousseurojen Keskusliiton siirtoväen asutusvaliokunta on päätösvaltainen, kun, paitsi puheenjohtajaa, kaksi jäsentä on saapuvilla. Puheenjohtajan poissa ollessa johtaa puhetta agronomi. Äänestyksessä ratkaisee äänten enemmistö asian ja, jos äänet käyvät tasan, voittaa se mieliala, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Valiokunnan kokouksissa käsiteltävistä asioista on pidettävä pöytäkirjaa. Jos äänestys on tapahtunut asiassa, joka on alistettava maatalousministeriön ratkaistavaksi, on ote äänestuspöytäkirjasta oheensiilitettävä.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1940.

Tasavallan Presidentti

KYÖSTI KALLIO.

13 §.

Siirtoväen asutustoimintaa maanviljelysseuraan johtamaan otetun henkilön tulee allekirjoittaa luovutettavista tiloista asukkaille annettavat viljelyssopimukset.

14 §.

Siirtoväen asutustoimintaa koskevat päätökset ja sitoumukset allekirjoittaa Maatalousseurojen Keskusliiton puolesta siirtoväen pika-asutusvaliokunnan puheenjohtaja ja joku jäsen sekä maanviljelysseuran puolesta seuran puheenjohtaja ja edellä 7 §:n 1 momentissa mainittu henkilö.

15 §.

Ruotsinkielisiin maanviljelysseuroihin näiden noudatettakoon vastaavasti, mitä maanviljelysseuroista on tässä asetuksessa säädetty.

16 §.

Tarkempia määräyksiä ja ohjeita tämän asetuksen soveltamisesta antaa tarvittaessa maatalousministeriö.

Ministeri *J. Koivisto.*

N:o 348.

A s e t u s

määräajasta, jonka kuluessa siirtoväen pika-asutuslakiin perustuva maansaanti-hakemus on tehtävä.

Annettu Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1940.

Maatalousministeriöön määrätyn ministerin esittelystä säädetään 28 päivänä kesäkuuta 1940 annetun siirtoväen pika-asutuslain 61 §:n nojalla:

Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltani Liiton välillä 12 päivänä maaliskuuta 1940 allekirjoitetun rauhansopimuksen mukaan Neuvostotasavaltain Liitolle luovutetuilta tai vuokratuilta alueilta muuanne Suomeen siirtyneen henkilön, joka tahtoo saada 28 päivänä kesäkuuta 1940 annetun siirtoväen pika-asutuslain mukaan maata, on tehtävä siitä hakemus ennen 1 päivää elokuuta 1940 kotikun-

tansa kunnallislautakunnalle tai sitä vastaavalle kunnalliselle hallintokunnalle. Myöhemmin tehtyä hakemusta ei oteta huomioon.

Siitä, minkä ajan kuluessa valtakunnan uuden rajan läheisiltä alueilta muuanne Suomeen siirrettyjen henkilöiden on tehtävä hakemus maan saamisesta, säädetään myöhemmin.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1940.

Tasavallan Presidentti

KYÖSTI KALLIO.

Ministeri *J. Koivisto.*